

Sèseli de Farreny, la planta més amenaçada

Endemisme exclusiu de Cap de Creus en greu de perill d'extinció

XEVI PUJOL I ESTER SALA > TEXT

Entre les persones que passen pel cap de Creus són ben poques les que s'adonen de la presència de la sèseli de Farreny (*Sesely farrenyi*) ja que és una planta herbàcia que no té res que cridi l'atenció: és poc vistosa, de mida modesta (entre 6 i 30 cm d'alçada) i les flors són blanques, petites i agrupades en umbel·les. No obstant això, qui la sap reconèixer i té la sort de trobar-la es pot sentir afortunat. Està al davant d'una raresa botànica que actualment es troba restringida en una reduïda àrea de replans i esquerdes d'esquistes, en els penya-segats litorals de ran de mar.

El *Catàleg de flora amenaçada de Catalunya* atorga a la sèseli de Farreny la categoria de «en perill d'extinció». Això vol dir que no es pot autoritzar cap actuació que pugui afectar la planta ni tampoc el seu hàbitat. Per a la Unió Internacional per a la Conser-

vació de la Natura (UICN) la sèseli de Farreny es troba «en perill crític».

Els estudis i les accions de conservació realitzades fins ara es consideren insuficients, motiu pel qual botànics, naturalistes i experts en gestió mediambiental reivindiquen més atenció per a l'espècie.

La sèseli de Farreny es va descriure l'any 1979 a partir d'un nucli que contenia un nombre «no inferior a 500» individus, en menys d'1 km². Als anys vuitanta es van documentar dues altres localitats molt properes a la primera, però no fou fins al 1999 que es va fer un cens complet que va comptabilitzar 2.066 individus que ocupaven les tres àrees indicades fins aleshores.

El següent recompte, al 2010, ja només va trobar 148 individus reproductors. Per la manca de seguiment va ser impossible determinar les causes d'aquest fort declivi. Posteriorment, es van intensificar els estudis, per conèixer

les tendències i determinar les mesures per millorar l'estat de conservació a mitjan i a llarg termini. En els darrers anys s'observa un nombre d'efectius relativament estable si bé la proporció d'individus reproductors encara és molt baixa.

No es coneix del cert la causa de la disminució poblacional, però s'ha vist que amb les condicions actuals (variabilitat ambiental, mida de les poblacions, pertorbacions antròpiques, etc.) la sèseli de Farreny no aconsegueix recanvis generacionals suficients per mantenir els individus existents o per formar nous nuclis.

També hi ha hagut experiències de conservació *ex situ*. L'any 2008, des del Jardí Botànic Marimurtra de Blanes es van recol·lectar llavors, per conservar-les (en condicions de baixa temperatura i humitat) i fer alguna prova de germinació. Posteriorment van cedir-les al Jardí Botànic de Barcelona i al banc de llavors del Consorci SIGMA d'Olot, per establir protocols de germinació i cultiu i garantir la conservació de les llavors a llarg termini, com a mínim en dos bancs diferents. Les llavors germinades s'han cultivat, i part d'aquestes ja han completat el seu cicle vital i han produït llavors. En el futur es podran utilitzar en treballs per millorar el coneixement de l'espècie i en programes de reintroducció o reforçament poblacional.

És evident, doncs, que cal prendre mesures si no volem perdre una espècie que no es troba enlloc més del món.

**Xevi Pujol i Planella
i Ester Sala i Codina**
són tècnics del Consorci SIGMA.

JOAN FONTI I GARCIA

>> *Sèseli de Farreny.*